

PROCÉS PARTICIPATIU SOBRE EL PLA DEL RIU SEGRE A LLEIDA

Sessió de treball participativa INFORME DE RESULTATS

LLEIDA, 3 DE JULIOL DE 2018

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

ORGANITZACIÓ:

DINAMITZACIÓ:

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. Introducció a la sessió de treball: context i dinàmica participativa	3
Context: el Pla del riu Segre a Lleida	3
objectius de la sessió de treball	4
Programa de la sessió participativa	4
Dinàmica de la sessió participativa	5
Assistència.....	6
2. Resultats línia d'acció 1: Biodiversitat i funcionalitat ecològica.....	7
Línia d'acció 1. Conservar i potenciar la biodiversitat de l'espai fluvial, tot garantint la funcionalitat ecològica del riu a escala local-comarcal.....	7
3. Resultats línies d'acció 2 i 3: Qualitat de l'espai públic, camins i equipaments.....	13
Línia d'acció 2: Fomentar la qualitat de l'espai fluvial com a espai públic	13
Línia d'acció 3: Afermar el rol territorial i socioambiental de l'espai fluvial mitjançant l'ampliació de la xarxa de camins i d'equipaments relacionats amb el riu	17
4. Resultats línies d'acció 4 i 5: Regulació de l'ús públic, comunicació i difusió	21
Línia d'acció 4. Habilitar eines i mecanismes que contribueixin a una millor regulació de l'ús públic a l'espai fluvial.....	21
Línia d'acció 5. Reforçar la comunicació i difusió sobre els valors naturals i historicoculturals associats al riu.....	25
5. Resum de les accions prioritàries del Pla del riu Segre.....	29
Annex 1: Participants a la jornada	30
Annex 2: Formulari de priorització de les actuacions del Pla del Segre	31

1. INTRODUCCIÓ A LA SESSIÓ DE TREBALL: CONTEXT I DINÀMICA PARTICIPATIVA

L'Ajuntament de Lleida va impulsar una sessió de treball participativa el 3 de juliol de 2018 a la Llotja de Lleida per donar a conèixer el Pla del Riu Segre a Lleida entre els principals agents econòmics, socials i ambientals del municipi i crear un espai de reflexió, en forma de sessió de debat, sobre les directrius del pla i la seva implementació en un futur. Aquest document en sintetitza els resultats obtinguts.

CONTEXT: EL PLA DEL RIU SEGRE A LLEIDA

El Segre constitueix un element de gran rellevància territorial, social i ambiental per la ciutat de Lleida. No obstant, el caràcter urbà del riu i la multiplicitat d'usos socials que atreu exerceixen una pressió important sobre aquest àmbit i aconsellen dur a terme una reflexió global sobre l'espai fluvial, orientada a facilitar una gestió ordenada i racional de l'espai.

En aquest context, el **Pla del riu Segre a Lleida** és el document que té per **objectius**:

- Establir una diagnosi socioambiental transversal i integradora que permeti disposar d'una visió holística sobre el Segre al seu pas per Lleida i de les dinàmiques que hi concorren.
- Avaluar els condicionants legals i normatius que incideixen sobre l'espai fluvial i les complicacions que comporten de cara a la regulació d'usos i la gestió.
- Analitzar els reptes i oportunitats d'aquest espai fluvial al segle XXI.
- Establir criteris i directrius per l'adequada ordenació i gestió del riu i el seu espai fluvial.
- Plantejar actuacions i propostes de millora relacionades amb la regulació de l'ús públic, l'accessibilitat, la dotació d'equipaments, el foment dels valors naturals, la valorització del patrimoni historicocultural i la comunicació i difusió dels seus valors.

El Pla del Segre contempla **46 actuacions** englobades en **5 línies d'acció**, que són:

1. Conservar i potenciar la biodiversitat de l'espai fluvial, tot garantint la funcionalitat ecològica del riu a escala local-comarcal
2. Fomentar la qualitat de l'espai fluvial com a espai públic
3. Afermar el rol territorial i socioambiental de l'espai fluvial mitjançant l'ampliació de la xarxa de camins i d'equipaments relacionats amb el riu
4. Habilitar eines i mecanismes que contribueixin a una millor regulació de l'ús públic a l'espai fluvial
5. Reforçar la comunicació i difusió sobre els valors naturals i historicoculturals associats al riu

El Pla del riu Segre està a la seva etapa final i per això, és voluntat de la Paeria donar a conèixer les actuacions que proposades en el Pla i que els principals col·lectius i agents del municipi vinculats al riu participin a la prioritització de les actuacions i en facin esmenes.

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ DE TREBALL

La sessió de treball va consistir en un **exercici conjunt de reflexió i priorització de les actuacions contemplades en el Pla del riu Segre a Lleida amb l'objectiu d'identificar quines d'aquestes actuacions eren més importants i difícils de dur a terme sota el punt de vista dels participants.**

A més, aquesta sessió també va tenir com a objectiu **recollir propostes per reduir la dificultat de les actuacions més complicades i mesures per fer-les viables.**

PROGRAMA DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA

La sessió es va estructurar seguint el següent **programa**:

18.00h	Recepció dels assistents i acreditació
18.15h	Benvinguda institucional i presentació de la sessió ESTHER FANLO, Responsable Coordinadora de Medi Ambient i Horta. Regidoria de l'Hàbitat Urbà i Rural i la Sostenibilitat, Ajuntament de Lleida
18.20h	Presentació del Pla del riu Segre a Lleida i explicació de la dinàmica JOSEP MARIA PALAU, ERF · Estudi Ramon Folch i Associats, S.L XAVIER SABATÉ, Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social
18:45h	Dinàmica en grups per debatre i prioritzar les actuacions del Pla <i>Dinamitzats per Xavier Sabaté, Marta Pujol i Xavier Basora, d'Espai TReS</i>
20.15h	Posada en comú: síntesi de les aportacions i conclusions <i>En plenari i dinamitzat per tècnics d'Espai TReS</i>
20.30h	Cloenda FÉLIX LARROSA, Ajuntament de Lleida

La sessió va tenir lloc en tres sales de la Llotja de Lleida – Palau de Congressos, un equipament emblemàtic de la ciutat al marge dret del riu Segre. Els participants van poder debatre sobre el riu Segre amb vistes sobre el propi riu.

Fotografia 1 La sessió de treball participativa va tenir lloc a la Llotja de Lleida, a les ribes del riu Segre.

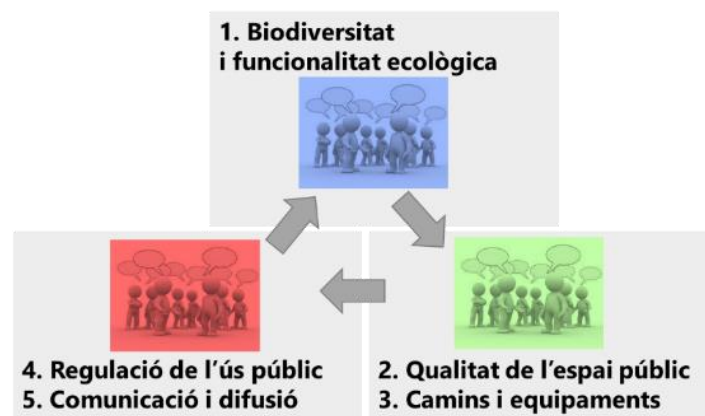
DINÀMICA DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA

La primera part de la sessió es va dedicar a la benvinguda institucional i a la presentació del Pla del riu Segre a Lleida per part de Josep Maria Palau, tècnic de l'empresa redactora del Pla, ERF · Estudi Ramon Folch i Associats, S.L.

Fotografia 2 Presentació del Pla del riu Segre a Lleida per part de Josep Maria Palau, d'ERF · Estudi Ramon Folch

Pel que fa a la **dinàmica participativa**, en la 2a part de la jornada (a partir de les 18:45h), els assistents es van dividir en tres grups (grup vermell, grup verd i grup blau), cadascun dels quals va iniciar el debat sobre una o dues línies d'acció en una aula diferent.

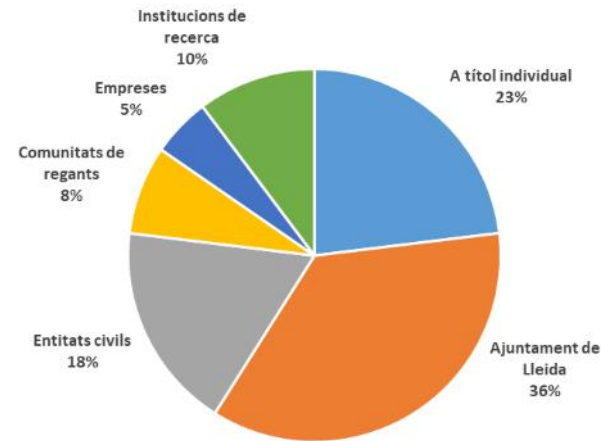
La dinàmica consistia en que cada participant, a títol individual, havia d'escollir les tres actuacions que considerés més difícils i importants de les línies d'acció que es treballaven en cada grup. A continuació es feia una posada en comú i es posicionava cadascuna de les actuacions en el gràfic del panell segons els vots del grup. Aquesta activitat permetia identificar de manera molt visual aquelles actuacions considerades més importants i difícils en conjunt.

A la vista dels resultats obtinguts a nivell de grup, s'obria el debat i es feien propostes per disminuir la dificultat de les actuacions més destacades. Amb un sistema rotatori, les persones van acabar passant per les tres aules, de manera que van poder intervenir en totes les línies d'acció.

ASSISTÈNCIA

A la sessió hi van assistir **39 participants** (vegeu també l'Annex 1 amb el llistat complet de les persones), amb la següent distribució de perfils:

Figura 2. Percentatge de participació segons perfils

Per captar la participació d'un públic ampli, l'Ajuntament de Lleida va fer una campanya de difusió de la sessió en mitjans de comunicació i a la pròpia pàgina web de l'Ajuntament.

Imatge 3. Imatge de convocatòria de la sessió de treball participativa

Font:
<http://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/aigua/pla-del-riu-segre-a-lleida>

2. RESULTATS LÍNIA D'ACCIÓ 1: BIODIVERSITAT I FUNCIONALITAT ECOLÒGICA

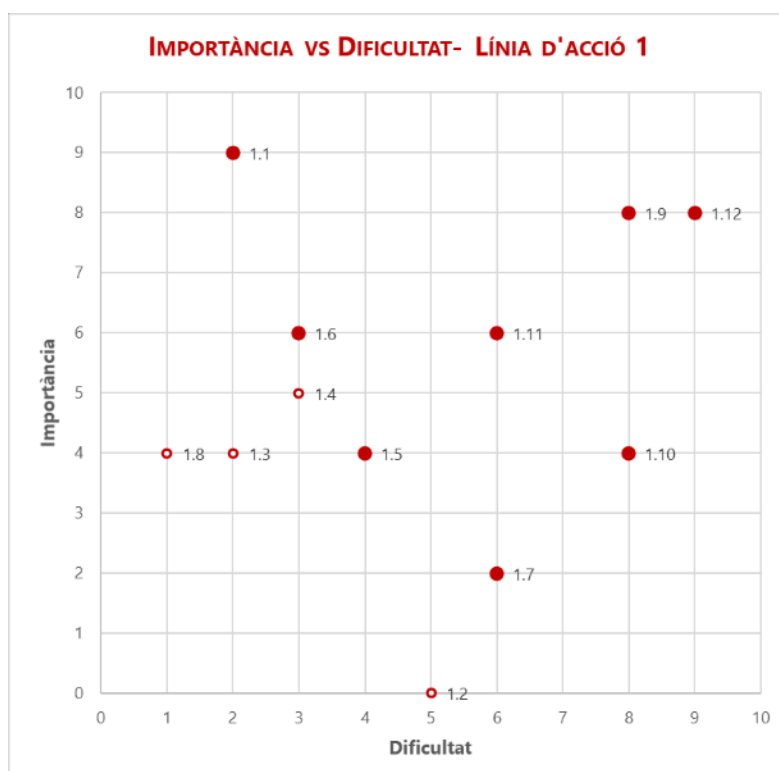
Aquest primer subtema pretenia identificar i debatre aquelles actuacions que els participants consideressin més importants i difícils de la línia d'acció núm. 1 del Pla. Tot seguit es recullen les aportacions fetes pels participants per a cadascuna de les actuacions prioritzades.

LÍNIA D'ACCIÓ 1. CONSERVAR I POTENCIAR LA BIODIVERSITAT DE L'ESPAI FLUVIAL, TOT GARANTINT LA FUNCIONALITAT ECOLÒGICA DEL RIU A ESCALA LOCAL-COMARCAL

Les actuacions recollides en la primera línia d'acció del pla feien referència al reforçament de la planificació i la gestió del riu i de les zones humides associades, la regeneració d'hàbitats naturals i la creació de nous hàbitats faunístics per tal de fomentar espècies d'especial interès de conservació, i la millora de l'estat ecològic del riu quant a la qualitat biològica i hidromorfològica.

PRIORITZACIÓ

Segons la votació feta pels membres del primer grup, les actuacions prioritàries, en clau d'importància i dificultat, van quedar representades de la següent manera.

Les actuacions prioritàries i, per tant, debatudes durant la sessió van ser les **1.12, 1.9, 1.10, 1.11, 1.1, 1.6, 1.5 i 1.7** (vegeu el detall de les aportacions).

Per contra, les actuacions menys destacades i que no van ser debatudes durant la sessió van ser:

- **Avaluar una eventual ampliació de les figures de protecció que concorren en els espais naturals d'interès vinculats al riu** (actuació 1.2 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.1.2 del Pla)

- **Actualitzar el Pla de gestió de la Mitjana i elaborar un Pla de millora ambiental pels aiguamolls de Rufeà** (actuació 1.3 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.1.3 del Pla)
- **Incorporar la Mitjana i els aiguamolls de Rufeà en els àmbits que són objecte de plans tècnics de gestió i millora forestal** (actuació 1.4 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.1.4 del Pla)
- **Fomentar i/o reintroduir espècies de flora autòctona de ribera** (actuació 1.8 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.3.1 del Pla)

DETALL DE LES APORTACIONS

- **Perseverar en la reclamació d'una millora dels cabals ecològics del riu, més enllà dels valors establerts al Pla Hidrològic de l'Ebre vigent** (actuació 1.12 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.3.5 del Pla)

El Pla Hidrològic de l'Ebre 2015-2021 assigna al riu Segre al seu pas per Lleida un cabal ecològic d'entre 3,5 m³/s (d'agost a octubre) i 5 m³/s (mesos de maig i juny), amb avingudes addicionals entre març i octubre de 20 m³/s durant vuit hores un o dos cops per setmana.

Aquest cabal, orientat a garantir una mínima funcionalitat ecològica, es troba per sota del cabal reclamat històricament per l'Ajuntament de Lleida, i va ser considerat insuficient per la pràctica totalitat de participants a la jornada. Algun participant del tercer grup (*verd*) va denunciar que no s'estava complint amb la Directiva Marc de l'Aigua ni les mesures fixades per millorar l'estat ecològic del riu fins 2021.

No obstant, els participants van reconèixer que aquest era un debat que no era nou, i que de fet era l'etern conflicte entre economia i ecologia a les zones agràries de la Plana de Lleida, ja que els regants també necessiten un cabal mínim per fer viables les seves explotacions agràries. És per aquest motiu que va ser l'actuació que va rebre una valoració de dificultat més elevada durant la primera dinàmica del taller. La dificultat de l'actuació, combinada amb la gran importància que se li va assignar, fa d'aquesta actuació una de les més complexes de tot el Pla del Segre.

A banda, els participants del segon grup (*vermell*) van indicar que la Paeria no té marge d'intervenció, atès que les competències sobre el cabal del riu estan en mans de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i l'Agència Catalana de l'Aigua. Per fer-hi front, igualment, els participants proposaven tenir més incidència en els òrgans de governança d'aquests organismes (consells de l'aigua i consells de conca, respectivament), posant com a exemple la Confederació Hidrogràfica del Duero, on s'han pogut establir acords entre els diferents agents per tal de garantir el cabal ecològic del riu. Segons molts dels participants, cal explorar sistemes de compensació (especialment amb empreses hidroelèctriques i concessionàries) i altres vies d'acord per tal d'ampliar el cabal d'aigua que passa per la ciutat.

Altres mesures proposades pels participants van ser la de fer un seguiment més continuat del cabal a través de les estacions d'aforament que hi ha instal·lades al llarg del riu.

- **Replantejar les condicions hidromorfològiques del tram urbà del riu** (actuació 1.9 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.3.2 del Pla)

El tram canalitzat del Segre al seu pas per Lleida té un elevat grau d'artificialització i homogeneïtzació de la llera i les ribes fluvials, que contrasta amb el notable grau de naturalitat dels trams anterior i posterior.

Aquesta actuació va ser, juntament amb l'anterior, de les dues més prioritzades pels participants en termes d'importància i dificultat. De fet, en relació amb el debat generat al voltant del cabal ecològic del riu, un participant del primer grup (*blau*) va afirmar que no serviria de res que el riu tingués més cabal si no es modificava la manera en la que el riu passava per aquest tram urbà. Per tant, caldria fer alguna intervenció de naturalització del riu. Aquesta idea va gaudir de força consens entre tots els grups.

Tot i el consens en la necessitat de naturalitzar la llera, va haver un disparitat d'opinions sobre el cost que podria tenir una actuació d'aquest tipus. Per alguns participants, només cal fer alguna petita intervenció (trencar la continuïtat del riu amb algun rocam, fer algun salt d'aigua...) i deixar que la dinàmica del riu faci la seva feina. Per altres, cal fer intervencions més ambicioses i costoses, com crear zones d'aiguamolls, retirar zones de canalització actuals, gestionar la massa vegetal... En aquest sentit s'hauria de presupostar i valorar la viabilitat de les propostes ja recollides al Pla del Segre (actuacions a les comportes de la Mitjana, estretiment de lleres, canvis en assuts, etc...).

Com a pas previ a una actuació més generalitzada al conjunt del riu, alguns participants del segon grup (*vermell*) van proposar crear trams pilot de modificació de la llera.

Una altra proposta per contribuir a recuperar unes condicions hidromorfològiques més naturals és la d'afavorir avingudes com les viscudes durant la primavera de 2018, ja que és en aquestes avingudes on el riu "treballa" més per trobar el seu espai, i pot generar motes i altres espais naturalitzats.

Igualment, alguns participants van advertir que caldria acompanyar les mesures de naturalització de la llera amb accions de conscienciació de la ciutadania, per no generar una sensació de risc davant d'episodis d'avingudes i inundacions.

- **Impulsar iniciatives de custòdia fluvial** (actuació 1.5 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.1.5 del Pla)

A Lleida ja hi ha iniciatives de custòdia del territori en l'entorn agrari, i fins i tot es podria considerar que la Mitjana o els aiguamolls de Rufeia també són acords de custòdia del territori.

La possibilitat d'ampliar el ventall d'agents compromesos amb el riu va ser molt ben valorada per tots els participants, si bé molts d'ells ho vinculaven més al voluntariat i a la presència d'agents cívics que tinguessin cura del bon estat del riu, i no tant a acords entre diferents parts per assolir compromisos mutus. No obstant, iniciatives com l'adopció de rius que impulsen entitats com el Projecte Rius podrien encaixar en aquest marc de custòdia fluvial.

- **Controlar les poblacions de macròfits (plantes aquàtiques)** (actuació 1.11 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.3.4 del Pla)

La proliferació de macròfits i algues és recurrent en diversos trams del Segre, a causa de les concentracions elevades de nutrients provinents de l'agricultura. Un dels efectes d'aquesta acumulació de macròfits és la presència de la mosca negra, que genera moltes molèsties a la ciutadania, tal com van indicar alguns participants. Els participants del primer grup van assignar a aquesta actuació una importància i dificultat mitjana-altes.

Per al control d'aquests macròfits es fan retirades mecàniques periòdiques, que poden arribar a treure 4.000 tones de matèria orgànica a l'any. Davant de l'evident cost econòmic que significa aquesta retirada, alguns participants van proposar la programació d'avingudes, que afavoreixen l'arrossegament d'aquesta vegetació.

Altres participants van proposar intervenir en la font del problema, és a dir, la qualitat físico-química de l'aigua, especialment d'alguns afluents com el Noguerola o la Clamor de les Planes. Fer un tractament adequat de les aigües en origen en partides com la de Llivia, o eliminar les clavegueres del centre que donen al riu com s'ha fet recentment al barri del Noguerola, són actuacions en marxa o en projecte que contribuiran a resoldre aquest problema.

- **Fer actuacions per afavorir determinats grups faunístics** (actuació 1.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.2.2 del Pla)

Aquesta actuació del pla, que proposa mantenir un mosaic diversificat d'hàbitats en bon estat de conservació, va generar un consens molt ampli entre els participants del tercer grup (*verd*).

El grup va insistir en recuperar especialment els peixos autòctons (barbs, anguiles, bagres i madrilles) i donar-los a conèixer entre la ciutadania per posar-los en valor i reivindicar la seva importància.

A més, els participants van insistir en la importància de millorar la continuïtat al conjunt del Segre amb elements continus de vegetació, tal com proposa el mateix Pla del Segre.

- **Controlar les espècies exòtiques invasores de flora i fauna** (actuació 1.10 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.3.3 del Pla)

Els participants van associar aquesta actuació amb les dues actuacions anteriors, i per aconseguir el seu compliment, els participants van proposar dur a terme les mateixes iniciatives, i especialment la programació d'avingudes per dificultar la implantació d'aquestes espècies invasores. Val a dir que els participants del primer grup van considerar aquesta actuació com una de les més complexes de la línia d'acció.

- **Revegetar amb espècies pròpies de ribera diversos trams fluvials** (actuació 1.6 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.2.1 del Pla)

El riu Segre, al seu pas pel terme municipal de Lleida, compta amb una abundant vegetació de ribera, aigües amunt i avall del nucli urbà, amb exemples notables com la Mitjana. No obstant, en el tram urbà i en altres trams del riu hi ha marges amb escassa vegetació, que caldria abordar.

Alguns participants associaven aquesta actuació amb la 1.3.2 (replantejar les condicions hidromorfològiques del tram urbà del riu), i insistien en la importància d'intervenir també en els trams urbans, cosa que l'actuació tal com està recollida al Pla del Segre no contempla.

Amb tot, els participants van remarcar la importància de visualitzar el Segre com un ecosistema fluvial (per tant, el conjunt de l'aigua, la riba, els boscos de ribera...) i tractar-lo en conseqüència. Entre els efectes positius del bosc de ribera, els participants van destacar la protecció que oferia davant d'avingudes (frenant la velocitat de l'aigua) i l'increment de biodiversitat.

- **Promoure una visió integradora i transversal de l'espai fluvial en la revisió del POUM i desenvolupar el Pla especial del riu Segre** (actuació 1.1 de la dinàmica, que es correspon amb la 1.1.1 del Pla)

Aquesta mesura del Pla del Segre és la que va obtenir la valoració més elevada pel que fa a importància, però no va ser abordada fins al final del debat (amb el tercer grup), i pràcticament com a colofó del conjunt del debat.

Els participants van centrar-se en la importància del Pla especial del riu Segre per recollir tots els punts de vista i propostes recollides durant tot el debat, i especialment per definir els usos desitjats al conjunt del Segre. No obstant això, els participants consideraven que cal disposar de més informació per desenvolupar el pla especial.

Fotografia 4. Inici del debat a l'espai de debat sobre la primera línia d'acció

3. RESULTATS LÍNIES D'ACCIÓ 2 I 3: QUALITAT DE L'ESPAI PÚBLIC, CAMINS I EQUIPAMENTS

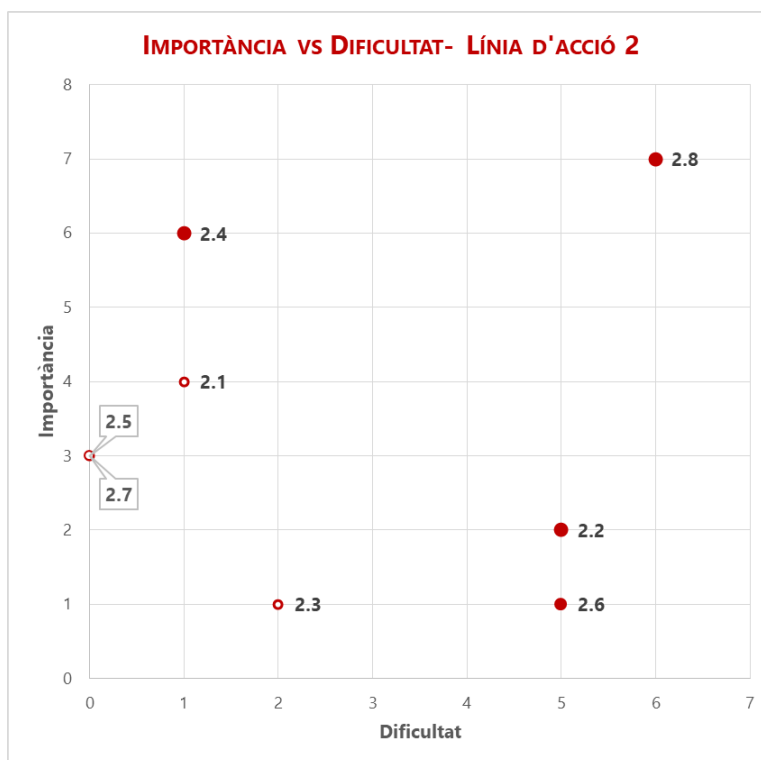
Aquest segon subtema pretenia identificar aquelles actuacions que els participants consideressin més importants i difícils de les línies d'acció núm. 2 i núm. 3. Tot seguit es recullen les aportacions fetes pel participants per cadascuna de les línies.

LÍNIA D'ACCIÓ 2: FOMENTAR LA QUALITAT DE L'ESPAI FLUVIAL COM A ESPAI PÚBLIC

Les actuacions contemplades en la segona línia d'acció estan relacionades amb l'arranjament del riu, les actuacions puntuals d'integració paisatgística (més enllà del tram urbà) i la minimització dels impactes de determinades activitats que incideixen sobre l'espai fluvial.

PRIORITZACIÓ

Segons la votació feta pels membres del primer grup, les actuacions prioritàries, en clau d'importància i dificultat, van quedar representades de la següent manera.

Les actuacions prioritàries i, per tant, debatudes durant la sessió van ser les **2.8, 2.2, 2.4 i 2.6** (vegeu el detall de les aportacions).

Per contra, les actuacions menys destacades i que no van ser debatudes durant la sessió van ser:

- **Adequar com a parc urbà de qualitat el marge dret del riu en el tram canalitzat** (actuació 2.1 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.1.1 del Pla)
- **Fer apantallaments amb vegetació de ribera en trams fluvials específics** (actuació 2.5 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.2.2 del Pla)

- **Recuperar, des de la perspectiva ambiental, l'activitat extractiva inactiva situada aigües avall de Ruffa** (actuació 2.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.3.2 del Pla)
- **Desenvolupar actuacions de millora puntual al tram canalitzat del marge esquerre** (actuació 2.3 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.1.3 del Pla) .

DETALL DE LES APORTACIONS

- **Reduir l'impacte dels efluents d'origen agrari sobre la qualitat de les aigües** (actuació 2.8 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.3.3 del Pla)

Aquesta és l'actuació que es va considerar més important a la vegada que difícil, també va ser l'actuació en la qual es va invertir més estona de debat i que va concentrar gran part de les propostes fetes pels participants. A més, va haver **consens entre els tres grups, qualificant aquesta actuació com la més important d'aquesta línia d'acció.**

En primer lloc, els participants estaven d'acord que els efluents d'origen agrari són un dels principals causants del mal estat químic de les aigües del Segre al seu pas per Lleida, però van proposar ampliar l'abast d'aquesta actuació incloent, a banda dels efluents d'origen agrari, altres aigües contaminades com poden ser les aigües residuals urbanes o industrials. Durant la sessió, diversos participants van remarcar que aquestes també són una font important de contaminació que afecta de manera significativa a la qualitat de l'aigua i que ha de constar de manera explícita en el Pla del riu.

Referent als efluents agraris, un participant del segon grup (*blau*) va matisar que actualment els efluents agraris ja no tenen tant d'impacte sobre la qualitat de l'aigua ja que els productes que s'utilitzen cada vegada passen més controls i són menys nocius pel medi ambient. També va fer incís en l'enduriment de la normativa que regula l'ús de productes agraris. Val a dir però, que en aquest punt van haver discrepàncies entre els participants, ja que alguns no estaven d'acord amb aquest raonament.

Pel que fa a la dificultat d'implementació d'aquesta actuació, es comentava que gran part de l'impacte prové d'abocaments fets aigües amunt, més enllà del terme municipal de Lleida. Aquest és un dels principals motius pel quals aquesta actuació és tan complexa, ja que implica una gestió coordinada amb altres municipis i agents al llarg de la conca del riu Segre. En aquest sentit, el primer grup (*verd*) va proposar fer un pla que fomenti mesures per reduir l'impacte i que inclogui especialment mesures replicables a altres municipis de la conca del Segre.

Un altre participant del primer grup va recordar que, abans de buscar noves fórmules, cal insistir en que s'implementi correctament el Pla Hidrològic del Segre, que ja contempla mesures en aquest àmbit.

Com alternativa per mitigar l'impacte dels efluents agraris, un participant va proposar deixar franges sense conrear, entre el riu i les parcel·les, perquè la contaminació de l'aigua no afecti a la producció de l'horta.

Una darrera aportació va ser que faria falta més depuració de l'aigua. En aquest punt va haver varietat d'opinions, alguns participants consideraven que la millor opció era posar més depuradores, d'altres es decantaven per una gestió més ecològica, fent depuració d'aigües amb sistemes naturals (recuperant zones humides, aiguamolls, canals, etc.).

- **Estudiar les possibilitats de millorar l'accessibilitat al marge dret del tram urbà del riu des del nivell del carrer** (actuació 2.2 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.1.2 del Pla)

El marge dret del riu té una accessibilitat força més limitada que el marge esquerre. El marge dret disposa d'una rampa a l'extrem nord del riu i quatre punts d'accés mitjançant escales. El Pla proposa un possible nou accés en rampa a l'extrem sud del riu (des del pont Nou), que permeti un accés còmode per vianants, ciclistes, corredors, etc.

Aquesta actuació va destacar pel seu grau de dificultat. En general, els participants van estar d'acord en assignar importància a aquesta actuació ja que l'accessibilitat és un factor important per donar visibilitat i accessibilitat al riu. Seguint amb aquesta idea, també es va matisar que s'ha de trencar amb el concepte "mur" i fer un replantejament de la vora dreta del riu en el tram urbà.

El 3r grup (*vermell*) va reflexionar sobre la dificultat de l'actuació, remarcant que aquesta en part recau en el considerable desnivell que hi ha al marge dret entre el carrer i la llera, fet que pot suposar una obra important. Una de les propostes que va fer un participant d'aquest mateix grup, va ser no descartar les escales, ja que tot i que no ofereixen el concepte d'accessibilitat desitjat, pot ser una solució a tenir en compte en determinats punts del riu per incrementar el nombre d'accessos.

En un sentit més ampli, els participants també van comentar que calia millorar la connectivitat entre els dos marges del riu. En l'actualitat el marge dret està molt infrautilitzat i hi ha una marcada desconexió entre ambdós marges. Es va concloure que un dels objectius que hauria de tenir el Pla seria fer desaparèixer la sensació de desconexió i fomentar que s'utilitzin els dos marges del riu alhora.

- **Elaborar un projecte de millora de la interfície de contacte entre la Mitjana i la zona d'equipaments adjacent pel seu marge dret** (actuació 2.4 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.3.1 del Pla)

Aquesta és una de les zones de contacte més sensibles entre la zona urbana i espai fluvial per dos motius principals; per l'elevada freqüentació de la zona dels equipaments i el fet que limita amb una àrea de reserva natural de la Mitjana.

En general els tres grups van estar d'acord en que actualment hi ha una manca de continuïtat del camí i que cal fer-hi alguna cosa. Durant la sessió els participants van considerar aquesta, com una actuació que destacava per la seva importància. No se li va atorgar un alt nivell de dificultat perquè la intervenció en aquest tram la van considerar més fàcil que en el tram urbà, tant a nivell tècnic com a nivell econòmic, per la configuració del terreny i la manca d'obstacles urbanístics.

- **Desenvolupar plans de recuperació d'àrees degradades** (actuació 2.6 de la dinàmica, que es correspon amb la 2.2.1 del Pla)

En general l'espai fluvial de Lleida presenta una bona qualitat. Tot i això, s'identifiquen dues àrees que requereixen d'una atenció especial i haurien de ser objecte de projectes de recuperació. Aquestes àrees són:

- Sota el viaducte de l'autovia A-2 (al marge esquerre del riu)
- La zona d'accés al "Camí del riu" des del Pont Nou (marge esquerre)

A aquesta actuació se li va atorgar més grau d'importància que no pas dificultat ja que, segons van comentar els participants, la presència d'àrees degradades perjudica la imatge del riu i fa el passeig menys amable pels vianants però no suposa massa dificultat a l'hora de solucionar-ho.

En el cas de l'espai de sota el viaducte, les mesures que es van proposar van ser; neteja, arranament de l'espai, regulació i control dels accessos. Els participants del 3r grup van destacar la importància del control dels accessos. També es va comentar per part de l'Ajuntament, que en altres punts del riu s'havien dut a terme mesures similars anteriorment i que van tenir molt bon resultat. Per tant, es podrien reproduir en aquest punt.

Pel que fa al segon punt, es van proposar actuacions d'adequació del camí i la retirada de la tanca publicitària, tot i que es van tractar molt ràpidament.

Fotografia 5. Posada en comú dels resultats del segon espai de participació (línies d'acció 2 i 3).

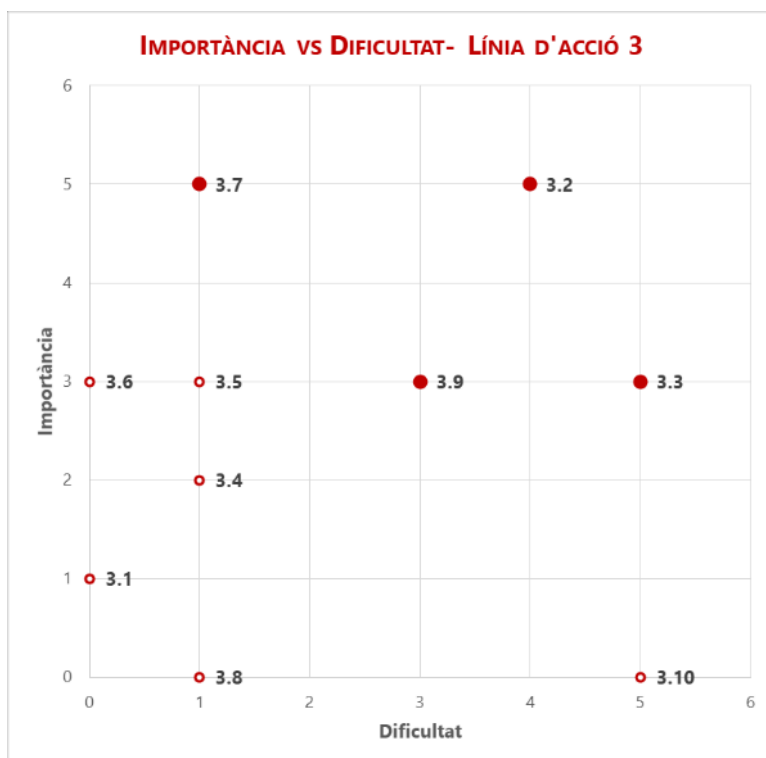

LÍNIA D'ACCIÓ 3: AFERMAR EL ROL TERRITORIAL I SOCIOAMBIENTAL DE L'ESPAI FLUVIAL MITJANÇANT L'AMPLIACIÓ DE LA XARXA DE CAMINS I D'EQUIPAMENTS RELACIONATS AMB EL RIU

Aquesta línia inclou aquelles actuacions dedicades a ampliar i potenciar la xarxa d'itineraris fluvials pel municipi però també per municipis veïns, i promoure equipaments o instal·lacions relacionats amb l'entorn fluvial.

PRIORITZACIÓ

Segons la votació inicial del primer grup, l'exercici de priorització va concloure amb els següent gràfic.

Les actuacions que es van tractar durant la sessió de treball van ser la **3.2, 3.3, 3.7 i 3.9** (vegeu el detall de les aportacions).

Contràriament, les actuacions menys destacades i que no es van debatre van ser:

- **Replantejar la ruta de l'Horta pel camí de Grenyana, tot evitant l'ús del camí asfaltat** (actuació 3.4 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.1.4 del Pla)
- **Arranjar el gual conegut com a "palanca de Montoliu"** (actuació 3.5 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.1.5 del Pla)
- **Consolidar un centre d'interpretació del riu a partir de les instal·lacions actuals del centre d'interpretació de la Mitjana** (actuació 3.6 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.2.1 del Pla)
- **Adequar per a l'ús públic el tram de camí entre la depuradora i el camí vell d'Albatàrrec** (actuació 3.1 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.1.1 del Pla)

- **Millorar i ampliar la xarxa d'àrees recreatives** (actuació 3.8 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.2.3 del Pla)
- **Adequar i senyalitzar una xarxa restringida d'aparcaments per vehicles motoritzats que faciliti l'accés a l'espai fluvial més allunyat de la trama urbana** (actuació 3.10 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.2.5 del Pla)

DETALL DE LES APORTACIONS

- **Desenvolupar, si més no, un camí fluvial al nord de la Mitjana i construir una nova passera propera a l'Autovia A-2** (actuació 3.2 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.1.2 del Pla)

Al nord de la Mitjana no existeixen camins propers al riu habilitats o senyalitzats per a l'ús públic. Existeixen alguns però són considerats majoritàriament d'ús particular per als propietaris. En el Pla es proposa idealment comptar amb un recorregut a banda i banda del riu, connectat amb una passarel·la, que permeti fer recorreguts circulars.

Aquesta actuació va ser la que va rebre una puntuació més alta a nivell de dificultat i importància. A l'inici, el 1er grup (*verd*) es va obrir un debat sobre si ampliar la xarxa de camins fluvials era beneficiós o perjudicial per la conservació de l'espai fluvial. En els grups posteriors es van decantar per potenciar els camins, argumentant que si es vol augmentar la conscienciació i el coneixement del riu perquè la gent en tingui cura cal obrir-lo a la ciutadania.

Tot seguit el debat en els propers grups va derivar cap a la recuperació de camins ja existents, més que potenciar fer-ne de nous. En particular, el 2n grup (*blau*) es va centrar el debat en el Camí medieval del Riu, també conegut com camí medieval de Corbins. Un participant va explicar que la recuperació d'aquest camí és, des de fa temps, una reivindicació dels Amics del Segre. Antigament aquest camí anava de Lleida a Corbins però actualment es troba tallat en diversos trams. La proposta de diversos participants, la qual va generar un alt grau de consens, va ser prioritzar la recuperació de camins tradicionals com aquest, abans de fer-ne de nous, per posar en valor i recuperar els camins històrics de Lleida.

En el mateix sentit, també es va proposar que s'utilitzés l'eina d'inventari de camins de l'horta elaborat per la Paeria per avaluar quins camins es podrien utilitzar per aconseguir ampliar el circuit de per sobre la Mitjana.

Relacionat amb aquest tema, val la pena mencionar l'actuació d'**Establir una xarxa integrada de miradors del paisatge fluvial i observatoris de fauna** (actuació 3.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.2.2 del Pla). Tot i que no hi va haver temps durant la sessió d'abordar aquesta mesura en profunditat, sí que es va mencionar en el 2n grup que s'hauria d'aprofitar la recuperació de camins, com el de Corbins, per crear nous miradors i punts d'observació per atraure més visitants.

- **Habilitar un pas segur per vianants i ciclistes paral·lel al camí de Grenyana fins a l'alçada dels dos accessos existents a la Mitjana** (actuació 3.3 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.1.3 del Pla)

Tot i que l'accés principal de la Mitjana es fa des de l'oest, des del barri de Pardinyes, existeixen dos accessos més situats a l'est, des del camí de Grenyana. Actualment aquest camí està

asfaltat, no té pràcticament vorera i té un volum de trànsit notable, això desincentiva el seu ús públic. El fet d'adequar un vial segur per vianants, corredors i ciclistes paral·lel al camí de Grenyana des de la zona urbana, potenciaria recorreguts circulars i transversals entre la Mitjana i la ciutat.

Aquesta actuació va ser considerada de relativa importància però elevada dificultat. A l'inici d'aquest tema, l'equip tècnic va fer alguns comentaris aclaridors. Entre d'altres coses, es va comentar que la dificultat d'aquesta actuació es basava en la configuració dels elements existents i l'amplada reduïda del vial per al trànsit rodat. Una opció que es planteja al Pla és fer un traçat paral·lel. Respecte aquesta proposta alguns participants del 2n grup (*blau*) van plantejar dues solucions; la primera seria guanyar espai del marge de la Mitjana (potser caldria retirar el muret) i la segona, que implicaria menys intervenció, seria mantenir el muret i habilitar una via per transitar per dins el muret, especialment recomanat per fer carril bici.

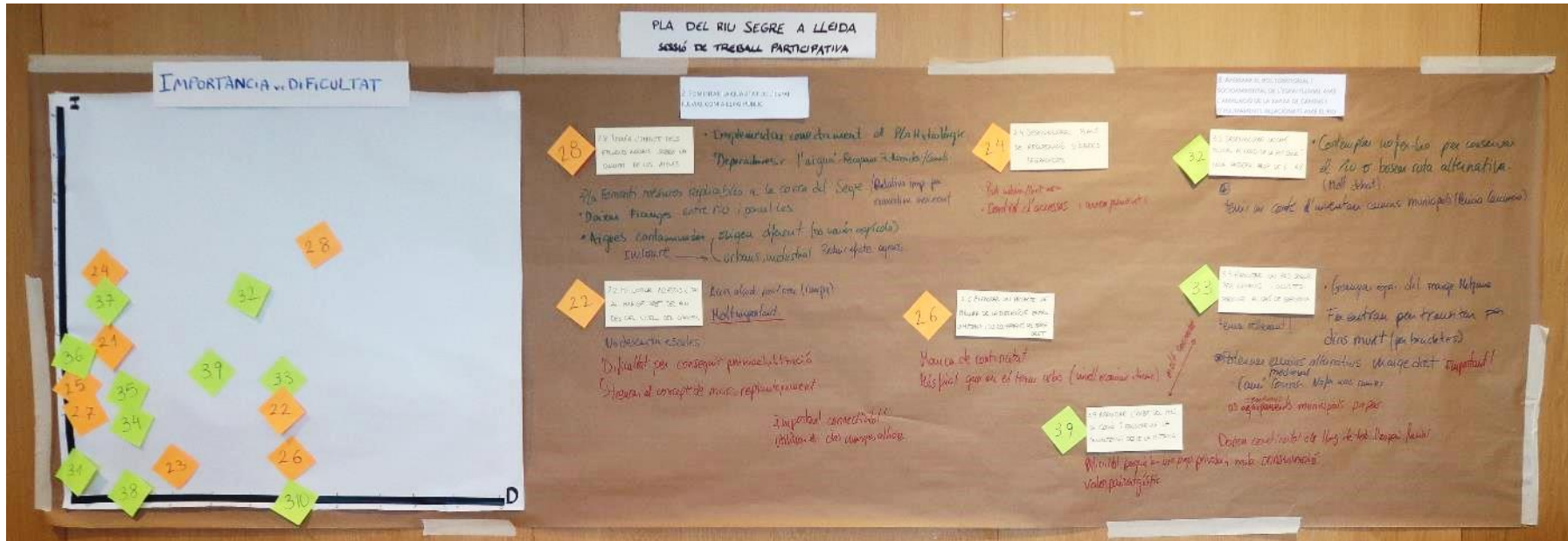
- **Arranjar l'àmbit del molí de Cervià o facilitar-ne la senyalització des de la Mitjana** (actuació 3.9 de la dinàmica, que es correspon amb la 3.2.4 del Pla)

El molí de Cervià és un element amb un alt valor històric i patrimonial situat prop de la Mitjana. Tot i això, és un indret poc conegut i freqüentat per diversos motius com són: el mal estat de conservació, la manca de senyalització, la proximitat a la zona industrial del municipi i el creixement de la vegetació que oculta part del patrimoni construït.

Aquesta actuació va rebre un puntuació relativament elevada tant en dificultat com en importància. Segons els comentaris del 3r grup (*vermell*), la seva importància està lligada a que és un element amb un alt valor històric i paisatgístic. Sota el seu punt de vista, la dificultat recau més en el mal estat de conservació que fa que no es permetin fer visites per dins, i per tant les actuacions haurien d'anar enfocades a rehabilitar les parts que siguin necessàries. D'aquesta manera s'aconseguiria fer visible l'estructura des de fora i que els visitants puguin entendre com funciona el molí. Una darrera aportació va ser que el molí està ubicat en una propietat privada i per tant, serà necessari un acord previ amb la propietat de la finca.

Panell amb les aportacions rebudes per al subtema 2: Qualitat de l'espai públic, camins i equipaments

4. RESULTATS LÍNIES D'ACCIÓ 4 I 5: REGULACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC, COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

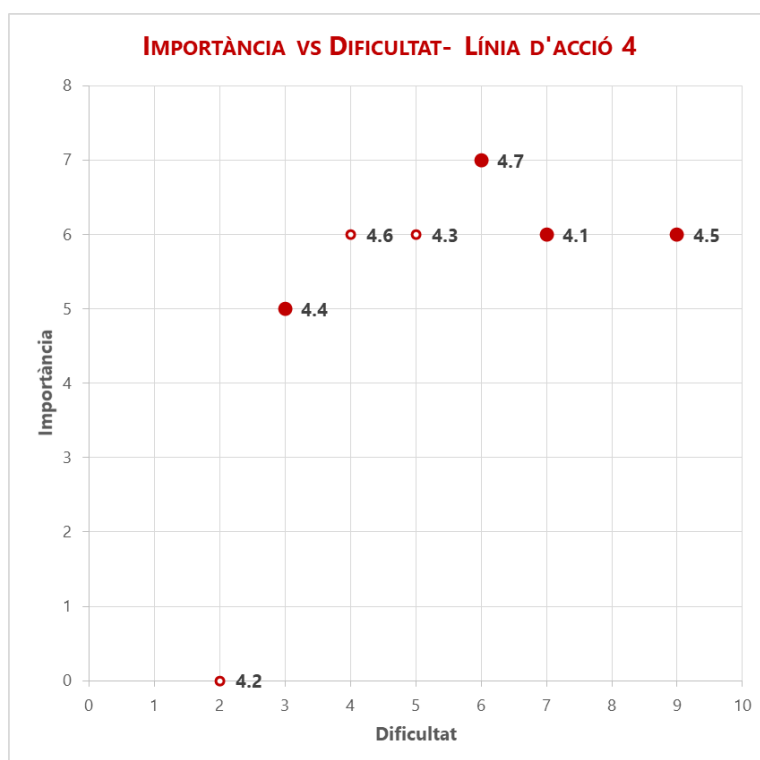
Aquest tercer subtema pretenia identificar i debatre aquelles actuacions que els participants consideressin més importants i difícils de les línies d'acció núm. 4 i núm. 5 del Pla. Tot seguit es recullen les aportacions fetes pels participants per a cadascuna de les actuacions prioritzades.

LÍNIA D'ACCIÓ 4. HABILITAR EINES I MECANISMES QUE CONTRIBUEIXIN A UNA MILLOR REGULACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC A L'ESPAI FLUVIAL

Les actuacions previstes en la 4a línia d'acció estan relacionades amb l'establiment d'una zonificació i regulació de l'espai fluvial atenent als diferents usos potencials, i amb l'ordenació de la pràctica d'activitats lúdico-esportives, especialment a l'àmbit de la Mitjana.

PRIORITZACIÓ

Segons la votació feta pels membres del primer grup, tot seguit es mostren representades en el gràfic les actuacions més prioritàries en clau d'importància i dificultat.

Les actuacions debatudes durant la sessió van ser la **4.5, 4.1 i 4.4** (vegeu el detall de les aportacions).

Per contra, les aportacions considerades menys prioritàries i que no es van tractar durant la sessió van ser:

- **Incorporar a l'ordenança prevista al Pla d'usos de l'Horta de Lleida indicacions i referències explícites a l'espai fluvial** (actuació 4.2 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.1.2 del Pla)

- **Incorporar els camins de l'espai fluvial en el Pla de camins de l'Horta** (actuació 4.3 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.1.3 del Pla)
- **Aplicar a la Mitjana regulacions o limitacions a determinats usos lúdico-esportius** (actuació 4.6 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.2.2 del Pla)
- **Promoure noves activitats lúdico-esportives i saludables en el tram urbà del riu** (actuació 4.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.2.3 del Pla)

DETALL DE LES APORTACIONS

- **Implicar els diferents agents concernits en la gestió del riu amb una comissió específica** (actuació 4.5 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.2.1 del Pla)

La zonificació i regulació d'usos de l'espai fluvial requereix la complicitat i el màxim consens possible amb col·lectius específics que desenvolupen activitats amb gran incidència sobre el riu, com ara els piragüistes i els pescadors. Una via per reforçar la implicació d'aquests agents i cercar consensos seria la creació d'una comissió específica impulsada per l'Ajuntament.

Els participants del 1r grup (*vermell*) van destacar aquesta actuació com la més important i difícil alhora, si bé el 2n grup (*verd*) va recordar que al 2010 ja es va crear una comissió similar que va arribar a consensos importants (relatius al cabal mínim, per exemple) i que caldria reactivar i vetllar perquè se'n complissin els acords.

Més enllà d'aquest aclariment, des del primer grup es va insistir en què seria clau aconseguir implicar en aquestes comissions a tres organismes clau i amb poder de decisió: la CHE, l'ACA i ENDESA. Malgrat la seva capacitat de decisió, aquests agents no solen implicar-se en comissions d'aquest tipus. Es va proposar, en aquest sentit, que l'Ajuntament assumís més lideratge per aconseguir-ne la implicació, començant per fer una reunió formal amb cadascun d'ells per presentar-los el nou Pla del riu Segre.

Altres agents clau que caldria integrar en la Comissió i que alguns participants van destacar van ser els polígons industrials (especialment el del Segre), els pagesos i les federacions i empreses d'activitats lúdico-esportives. En aquest darrer àmbit, un participant va destacar clau cercar acords previs entre els practicants de les activitats, les federacions esportives associades a les diverses activitats i les empreses d'activitats.

Un participant del 3r grup va proposar explorar, com a via per articular aquesta comissió, la figura dels "contractes de riu". Aquest mecanisme de concertació d'agents (que poden tenir interessos contraposats) ha funcionat molt bé a França i existeixen alguns casos pilot a Catalunya (com ara a la Seu d'Urgell). Aquests contractes són oberts a tothom i, si bé és cert que costa que s'hi assoleixin consensos, també ho és que un cop assolits són molt sòlids i estables en el temps.

- **Zonificar l'espai fluvial amb criteris de regulació de l'ús públic i dels usos admesos** (actuació 4.1 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.1.1 del Pla)

La zonificació de l'espai fluvial des de la perspectiva de l'ús públic ha de facilitar una adequada ordenació d'usos, sempre i quan s'acompanyi d'una regulació específica.

Una primera aportació va ser que consensuar aquesta zonificació hauria de ser una de les primeres accions a abordar en el marc de la comissió descrita en el punt anterior. D'aquesta

manera, els integrants de la Comissió percebrien que formar-ne part és important i té incidència real sobre el riu. En un sentit similar, es va comentar que una de les línies de treball de la figura dels "contractes de riu" és, precisament, la zonificació de l'espai fluvial.

Malgrat que el 1r grup va atorgar a aquesta actuació un grau de dificultat alt, diversos participants van aclarir que tècnicament és fàcil d'aplicar. De fet, existeix un instrument idoni i específic per fer-ho, que són els plans especials urbanístics. La dificultat rau en dos sentits: en primer lloc, en assolir els consensos necessaris per tal que la zonificació integri els múltiples interessos sobre l'espai fluvial; i, en segon lloc, garantir el compliment de les mesures i regulacions derivades de la zonificació, atès que existeixen nivells alts d'incivisme ciutadà que ho dificulten.

Una darrera aportació va ser que la zonificació no s'associés només a l'ús públic, sinó que tingués una visió més àmplia i considerés les necessitats associades a la conservació de la biodiversitat.

- **Promoure noves activitats lúdico-esportives i saludables en el tram urbà del riu** (actuació 4.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.2.3 del Pla)

Malgrat que el tram canalitzat del riu ja té un ús intensiu, es considera que és susceptible d'acollir sense problemes un major volum d'usuaris, especialment entre setmana. Una mesura que serviria per reforçar els vincles entre la ciutadania i el riu i, de retruc, fomentar la pràctica d'activitats i hàbits saludables (caminades suaus per a gent gran, exercicis orientals, etc.).

Una primera constatació dels participants va ser confirmar que aquest tram urbà del riu ja té un ús elevat i ja s'hi practiquen activitats lúdico-esportives i saludables. Dit això, també es va dir que calia fomentar altres activitats com ara les culturals i les vinculades a l'observació de la natura (ocells, per exemple).

La resta de grups va fer aportacions en un sentit més ampli. Uns participants van recalcar que més que promoure activitats, el que calia era millorar l'entorn i adequar-lo per facilitar noves activitats com ara el piragüisme o els passejos en barca. Per aconseguir això, calia augmentar el cabal, lluitar contra l'eutrofització i regular millor l'ús dels assuts. En resum, algun participant deia que cal més aigua i més naturalitat. A part de millorar l'entorn, un altre participant deia que l'Ajuntament, més que promoure activitats (cosa que correspon a la iniciativa privada), havia de garantir la vigilància i neteja de l'espai.

Un participant va matisar que les activitats en aquest tram del riu estan molt condicionades per la calor que hi fa durant gran part de l'any i per la presència de mosquits.

Un darrer participant també va fer una reflexió més general: la promoció d'activitats no s'hauria de concentrar en el tram central/urbà del riu, sinó que caldria trencar barreres entre els tres trams tan diferenciats (sud/central/nord) i una manera d'aconseguir-ho seria, precisament, promovent activitats lúdico-esportives i saludables en els trams sud i nord.

- **Establir la figura d'agent cívic de l'espai fluvial**

(actuació 4.4 de la dinàmica, que es correspon amb la 4.1.4 del Pla)

Aquesta actuació no va ser valorada com de les més importants ni difícils, però debatent la resta va sortir mencionada i s'hi van fer algunes aportacions. Consisteix en crear aquesta figura amb l'objectiu que vigili, informi, sensibilitzi i promogui actituds cíviques respectuoses amb el medi i amb la resta d'usuaris de l'espai fluvial.

Una primera reflexió d'un participant va ser que els agents cívics (en general) no tenen potestat sancionadora i que això en limita l'efectivitat. Necessiten avisar o anar acompanyats de policia local. Un altre participant va comentar que, malgrat les formacions específiques que puguin rebre, sovint no estan prou capacitats per desenvolupar totes les funcions que se'ls hi assignen.

Com a alternativa, un participant va proposar que fossin els mateixos col·lectius-usuaris de l'espai fluvial (pescadors, piragüistes, corredors, etc.) els que actuessin d'agents cívics. Aquesta idea requeriria d'algun conveni entre l'Ajuntament i les entitats representants dels diversos col·lectius.

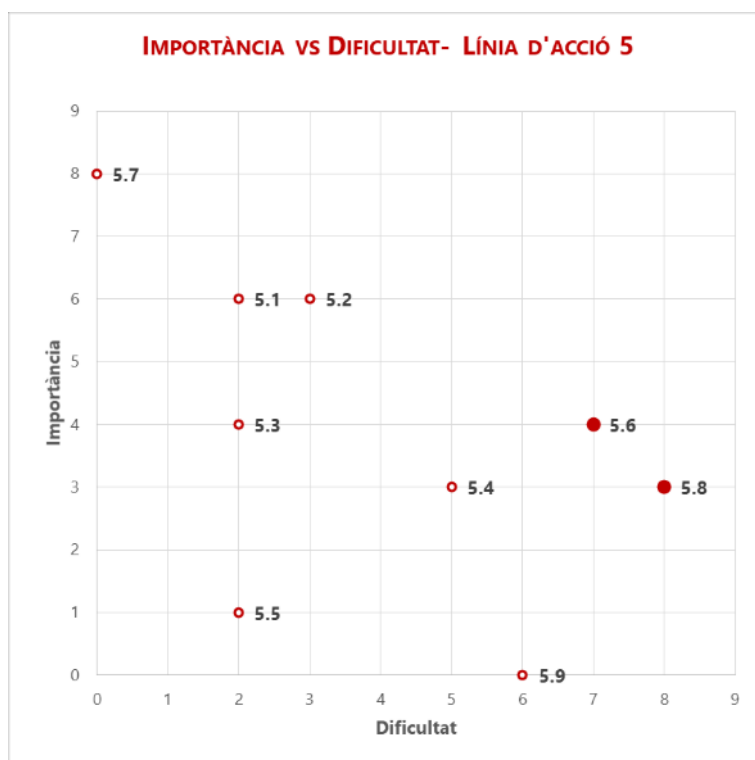
Fotografia 6. Posada en comú dels resultats del tercer espai de participació (línies d'acció 4 i 5).

LÍNIA D'ACCIÓ 5. REFORÇAR LA COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ SOBRE ELS VALORS NATURALS I HISTORICOCULTURALS ASSOCIATS AL RIU

Les actuacions previstes en la 5a línia d'acció estan relacionades amb la creació d'una imatge unificada del riu i l'espai fluvial, la reformulació de la informació en suport digital sobre el riu, l'elaboració o revisió de materials comunicatius específics sobre el riu, i el reforç de la senyalització i els rètols o plafons informatius *in situ*.

PRIORITZACIÓ

Segons la votació feta pels membres del primer grup, tot seguit es representen en el gràfic les actuacions més prioritàries en clau d'importància i dificultat.

Les actuacions més prioritzades, i per tant, tractades durant la sessió van ser la **5.8** i la **5.6** (vegeu el detall de les aportacions).

Les actuacions menys prioritzades i que no es van tractar durant la sessió van ser:

- **Establir una denominació que identifiqui l'espai fluvial de manera inequívoca** (actuació 5.1 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.1.1 del Pla)
- **Dissenyar una imatge gràfica específica que s'utilitzi en tots els canals comunicatius i la senyalització in situ** (actuació 5.2 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.1.2 del Pla)
- **Revisar l'estructura i actualitzar els continguts de la web del riu Segre** (actuació 5.3 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.2.1 del Pla)
- **Desenvolupar una app interactiva per mòbils i tauletes amb la informació sobre el riu** (actuació 5.4 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.2.2 del Pla)

- **Actualitzar i reeditar els fulletons i tríptics vinculats a l'espai fluvial** (actuació 5.5 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.3.1 del Pla)
- **Promoure la redacció d'una publicació de referència en forma de llibre centrada en el riu i amb un enfocament multidisciplinar** (actuació 5.7 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.3.3 del Pla)
- **Incorporar nous plafons explicatius sobre els valors naturals i el patrimoni historicocultural en ubicacions estratègiques** (actuació 5.9 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.4.2 del Pla)

DETALL DE LES APORTACIONS

- **Reforçar i homogeneïtzar la senyalització i retolació a l'espai fluvial** (actuació 5.8 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.4.1 del Pla)

Cal una revisió general de la senyalització existent per substituir elements malmesos o deteriorats i incorporar elements nous que donin resposta a les noves actuacions previstes. Aquesta revisió ha de permetre també la implementació d'una imatge gràfica unificada del riu i l'espai fluvial.

Una primera aportació més àmplia en aquest sentit va ser que la senyalització i la comunicació en general del riu també s'hauria de fer pensant en persones de fora de Lleida que no coneixen el riu, i no només pensant en la població local.

També es van aportar dos criteris clau en aquesta estratègia de renovació i reforç de la senyalització: en primer lloc, que la senyalització s'estengués al llarg de tot el riu i no es concentrés només en alguns sectors, com passa ara, que la major part de rètols estan a la Mitjana i al tram central canalitzat pràcticament no n'hi ha. En segon lloc, es va comentar que es prioritzés la senyalització d'elements patrimonials, com ara el molí de Cervià, que solen ser totalment desconeguts per la població local.

Una darrera aportació va ser que des del primer moment que s'instal·lessin nous senyals calia preveure partides pressupostàries per al seu manteniment, control i seguiment. I és que si no es fa així els senyals i plafons es van deteriorant i el seu cost de manteniment va augmentant amb el temps.

Amb l'excusa del manteniment de la senyalització, el tercer grup (*blau*) va obrir més el focus i va abordar un doble debat més ampli. Aquest doble debat va partir de la constatació que el nivell de vandalisme existent a la ciutat és molt elevat i es tradueix, per exemple, en el deteriorament continuïtat dels senyals que n'obliga a una reposició continuada.

El primer debat és l'habitual de si cal més educació i sensibilització o, per contra, cal incrementar i destinar més recursos a les mesures sancionadores, que per a alguns participants són les úniques veritablement efectives.

El segon debat va versar sobre els programes d'educació ambiental centrats en el riu i l'espai fluvial. Per a alguns participants, tot i que valoraven els esforços fets per l'Ajuntament en aquest àmbit durant els darrers anys, els consideraven insuficients i proposaven incrementar els recursos que hi anaven destinats. Algun participant, fins i tot, va constatar que aquests programes educatius solen arribar només a persones ja sensibilitzades i que calia incidir en altres col·lectius, que són els que generen més problemes i actes de vandalisme. Una altra

participant li va respondre que els programes d'educació ambiental arriben a totes les escoles de la ciutat, no només a aquelles que a priori es podrien considerar més sensibilitzades.

- **Establir un sistema d'indicadors per l'espai fluvial orientat, a banda de la gestió, a la comunicació amb la ciutadania**

(actuació 5.6 de la dinàmica, que es correspon amb la 5.3.2 del Pla)

L'establiment d'un sistema d'indicadors és un element clau per avaluar, al llarg del temps, el grau d'execució de qualsevol pla i detectar disfuncions que calgui abordar. Més enllà d'aquesta funció tècnica, aquests indicadors també han de ser emprats amb finalitat comunicativa, per tal de traslladar a la ciutadania els progressos i millores assolits i les problemàtiques detectades.

El segon grup va considerar que aquesta actuació era molt important, fins i tot més que l'anterior. I és que consideraven que generar interès i sensibilització ciutadana vers el riu començava amb una informació continuada i de qualitat sobre l'estat i l'evolució de l'espai fluvial. Per aquesta raó van fer un parell de propostes per enfortir aquest component de sensibilització ciutadana: 1) definir indicadors pensant també en diferents tipologies d'usuaris (és a dir, que hi hagi indicadors específics que puguin generar interès a diversos col·lectius); 2) automatitzar la recollida d'algunes dades i permetre'n la consulta en línia (i fins i tot en directe) a través d'alguna pàgina web específica.

5. RESUM DE LES ACCIONS PRIORITÀRIES DEL PLA DEL RIU SEGRE

La sessió de treball participativa sobre el Pla del riu Segre va permetre aprofundir en el debat sobre aquest espai natural, seguint l'estructura del mateix pla. Tot i que el pla conté 46 actuacions, durant la sessió se'n va poder abordar a fons 22 (pràcticament la meitat). D'aquestes, tot seguit es presenten (amb la seva codificació original) les **15 que amb una prioritització més elevada:**

LÍNIA 1. CONSERVAR I POTENCIAR LA BIODIVERSITAT DE L'ESPAI FLUVIAL, TOT GARANTINT LA FUNCIONALITAT ECOLÒGICA DEL RIU A ESCALA LOCAL-COMARCAL

- 1.1.1 Promoure una visió integradora i transversal de l'espai fluvial en la revisió del POUM i desenvolupar el Pla especial del riu Segre
- 1.3.2 Replantejar les condicions hidromorfològiques del tram urbà del riu
- 1.3.3 Controlar les espècies exòtiques invasores de flora i fauna
- 1.3.4 Controlar les poblacions de macròfits (plantes aquàtiques)
- 1.3.5 Perseverar en la reclamació d'una millora dels cabals ecològics del riu, més enllà dels valors establerts al Pla Hidrològic de l'Ebre vigent

LÍNIA 2. FOMENTAR LA QUALITAT DE L'ESPAI FLUVIAL COM A ESPAI PÚBLIC

- 2.1.2 Estudiar les possibilitats de millorar l'accessibilitat al marge dret del tram urbà del riu des del nivell del carrer
- 2.2.1. Desenvolupar plans de recuperació d'àrees degradades
- 2.3.3. Reduir l'impacte dels efluent d'origen agrari sobre la qualitat de les aigües

LÍNIA 3. AFERMAR EL ROL TERRITORIAL I SOCIOAMBIENTAL DE L'ESPAI FLUVIAL MITJANÇANT L'AMPLIACIÓ DE LA XARXA DE CAMINS I D'EQUIPAMENTS RELACIONATS AMB EL RIU

- 3.1.2 Desenvolupar, si més no, un camí fluvial al nord de la Mitjana i construir una nova passera propera a l'autovia A-2
- 3.1.3 Habilitar un pas segur per vianants i ciclistes paral·lel al camí de Granyena fins a l'alçada dels dos accessos existents a la Mitjana

LÍNIA 4. HABILITAR EINES I MECANISMES QUE CONTRIBUEIXIN A UNA MILLOR REGULACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC A L'ESPAI FLUVIAL

- 4.1.1 Zonificar l'espai fluvial amb criteris de regulació de l'ús públic i dels usos admesos
- 4.2.1 Implicar els diferents agents concernits en la gestió del riu amb una comissió específica
- 4.2.3 Promoure noves activitats lúdico-esportives i saludables en el tram urbà del riu

LÍNIA 5. REFORÇAR LA COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ SOBRE ELS VALORS NATURALS I HISTORICOCULTURALS ASSOCIATS AL RIU

- 5.3.2 Establir un sistema d'indicadors per l'espai fluvial orientat, a banda de la gestió, a la comunicació amb la ciutadania
- 5.4.1 Reforçar i homogeneïtzar la senyalització i retolació a l'espai fluvial

ANNEX 1: PARTICIPANTS A LA JORNADA

Tot seguit es llisten els **39 assistents a la sessió**, dividits segons els tres grups assignats:

Nom i cognoms	Institució/Entitat/Empresa	Grup
Maria Rosa Piró Bellmunt	A títol individual	
Juan Antonio Valero Casado	A títol individual	
Francesc Quintillà Sánchez	Aigües de Lleida- AQUALIA	
Francesc Craviotto Blanco	Associació d'amics del riu Segre	
Adrián Drago Lleti	Comunitat gral de regants del Canal d'Aragó i Catalunya	
Paco Castillo	Fundació Barré i Pardiniyes	
Diana Calvo	Fundació Lleida 21 de Ajuntament de Lleida	
Marta Gispert Rocasalbas	Grup Municipal de CiU	
Jose Luis Osorio	Grup Municipal de Ciutadans	
Miquel Hellín López	Societat de pescadors esportius de Lleida	
Esther Fanlo	Ajuntament de Lleida	
Joan Blanch	Ajuntament de Lleida	
Carlos Saez	Ajuntament de Lleida	
Sofia Gol	A títol individual	
David Castillo	A títol individual	
Rosa Parisi	A títol individual	
Francisca Puigros	A títol individual	
M. Angels Culleré Sesplugues	Associació veïnal arqués de Rufeà	
Robert Simó Cortiella	Comunitat general de regants Canal d'Urgell	
Joan Muntané	Fundació Lleida 21 de Ajuntament de Lleida	
Joan Vilella	Grup Municipal del PP	
Joan Vázquez	IPCENA	
Jordi Boixadera	Turisme de Lleida	
Frederic Casals	UdL	
Pietat Pizarro	Ajuntament de Lleida	
Juan Antonio Manciñeiras	Ajuntament de Lleida	
Fco. Javier Teixidó Chimeno	A títol individual	
Enric Martí Suau	A títol individual	
Oriol Farre	A títol individual	
Joan Casanovas	Aigües de Lleida- AQUALIA	
Ramon Vilalta	Associació d'amics del riu Segre	
Josep Ramon Pach	Associació veïnal Arqués de Rufeà	
Miquel Varea Casado	Comunitat general de regants Canal d'Urgell	
Antoni Palau	ETSEA - UdL	
Rafa Fernández Gallardo	FAVLL	
Josep Maria Baiget i Marqués	Grup Municipal d'ERC	
Jordi Safont	IRTA	
Elisenda Pardell	Ajuntament de Lleida	
Josep Maria Reves	Ajuntament de Lleida	

FACILITADORS	Rol
Xavier Sabaté	Dinamitzador subtema 1. Biodiversitat i funcionalitat ecològica
Marta Pujol	Dinamitzadora subtema 2. Qualitat de l'espai públic, camins i equipaments
Xavier Basora	Dinamitzador subtema 3. Regulació de l'ús públic, comunicació i difusió

ANNEX 2: FORMULARI DE PRIORITZACIÓ DE LES ACTUACIONS DEL PLA DEL SEGRE

LÍNIA 1. CONSERVAR I POTENCIAR LA BIODIVERSITAT DE L'ESPAI FLUVIAL, TOT GARANTINT LA FUNCIONALITAT ECOLÒGICA DEL RIU A ESCALA LOCAL-COMARCAL

Marqueu les 5 accions que considereu més importants (I) i més difícils (D) d'implementar.		
REVISAR LA PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL RIU I DE LES ZONES HUMIDES ASSOCIADES	I	D
1.1 Promoure una visió integradora i transversal de l'espai fluvial en la revisió del POUM i desenvolupar el Pla especial del riu Segre		
1.2 Avaluar una eventual ampliació de les figures de protecció que concorren en els espais naturals d'interès vinculats al riu		
1.3 Actualitzar el Pla de gestió de la Mitjana i elaborar un Pla de millora ambiental pels aiguamolls de Ruffa		
1.4 Incorporar la Mitjana i els aiguamolls de Ruffa en els àmbits que són objecte de plans tècnics de gestió i millora forestal		
1.5 Impulsar iniciatives de custòdia fluvial		
REGENERAR HÀBITATS NATURALS I CREAR NOUS HÀBITATS FAUNÍSTICS PER FOMENTAR ESPÈCIES D'ESPECIAL INTERÈS DE CONSERVACIÓ	I	D
1.6 Revegetar amb espècies pròpies de ribera diversos trams fluvials		
1.7 Fer actuacions per afavorir determinats grups faunístics		
MILLORAR L'ESTAT ECOLÒGIC DEL RIU QUANT A LA QUALITAT BIOLÒGICA, FÍSICOQUÍMICA I HIDROMORFOLÒGICA	I	D
1.8 Fomentar i/o reintroduir espècies de flora autòctona de ribera		
1.9 Replantejar les condicions hidromorfològiques del tram urbà del riu		
1.10 Controlar les espècies exòtiques invasores de flora i fauna		
1.11 Controlar les poblacions de macròfits (plantes aquàtiques)		
1.12 Perseverar en la reclamació d'una millora dels cabals ecològics del riu, més enllà dels valors establerts al Pla Hidrològic de l'Ebre vigent		

LÍNIA 2. FOMENTAR LA QUALITAT DE L'ESPAI FLUVIAL COM A ESPAI PÚBLIC

Marqueu les 3 accions que considereu més importants (I) i més difícils (D) d'implementar.		
COMPLETAR L'ARRANJAMENT DEL RIU EN EL SEU TRAM URBÀ	I	D
2.1 Adequar com a parc urbà de qualitat el marge dret del riu en el tram canalitzat		
2.2 Estudiar les possibilitats de millorar l'accessibilitat al marge dret del tram urbà del riu des del nivell del carrer		
2.3 Desenvolupar actuacions de millora puntual al tram canalitzat del marge esquerre del riu		
DUR A TERME ACTUACIONS PUNTUALS D'INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA MÉS ENLLÀ DEL TRAM URBÀ	I	D
2.4 Desenvolupar plans de recuperació d'àrees degradades		
2.5 Fer apantallaments amb vegetació de ribera en trams fluvials específics		
MINIMITZAR ELS IMPACTES DE DETERMINADES ACTIVITATS QUE INCIDEIXEN SOBRE L'ESPAI FLUVIAL	I	D
2.6 Elaborar un projecte específic de millora de la interfície de contacte entre la Mitjana i la zona d'equipaments adjacent pel seu marge dret		
2.7 Recuperar, des de la perspectiva ambiental, l'activitat extractiva inactiva aigües avall de Rufeà		
2.8 Reduir l'impacte dels efluents d'origen agrari sobre la qualitat de les aigües		

LÍNIA 3. AFERMAR EL ROL TERRITORIAL I SOCIOAMBIENTAL DE L'ESPAI FLUVIAL MITJANÇANT L'AMPLIACIÓ DE LA XARXA DE CAMINS I D'EQUIPAMENTS RELACIONATS AMB EL RIU

Marqueu les 3 accions que considereu més importants (I) i més difícils (D) d'implementar.		
AMPLIAR I POTENCIAR LA XARXA D'ITINERARIS FLUVIALS PEL MUNICIPI I LA SEVA CONTINUÏTAT AMB ELS MUNICIPIS VEÏNS	I	D
3.1 Adequar per a l'ús públic el tram de camí entre la depuradora i el camí vell d'Albatàrrec		
3.2 Desenvolupar, si més no, un camí fluvial al nord de la Mitjana i construir una nova passera propera a l'autovia A-2		
3.3 Habilitar un pas segur per vianants i ciclistes paral·lel al camí de Granyena fins a l'alçada dels dos accessos existents a la Mitjana		
3.4 Replantejar la ruta de l'Horta pel camí de Granyena, tot evitant l'ús del camí asfaltat		
3.5 Arranjar el gual conegut com a "palanca de Montoliu"		
PROMOURE EQUIPAMENT O INSTAL·LACIONS RELACIONATS AMB L'ENTORN FLUVIAL	I	D
3.6 Consolidar un centre d'interpretació del riu a partir de les instal·lacions actuals del centre d'interpretació de la Mitjana		
3.7 Establir una xarxa integrada de miradors del paisatge fluvial i d'observatoris de fauna		
3.8 Millorar i ampliar la xarxa d'àrees recreatives		
3.9 Arranjar l'àmbit del molí de Cervià i facilitar-ne la senyalització des de la Mitjana		
3.10 Adequar i senyalitzar una xarxa restringida d'aparcaments per vehicles motoritzats que faciliti l'accés a l'espai fluvial més allunyat de la trama urbana		

LÍNIA 4. HABILITAR EINES I MECANISMES QUE CONTRIBUEIXIN A UNA MILLOR REGULACIÓ DE L'ÚS PÚBLIC A L'ESPAI FLUVIAL

Marqueu les 3 accions que considereu més importants (I) i més difícils (D) d'implementar.		
ESTABLIR UNA ZONIFICACIÓ I REGULACIÓ DE L'ESPAI FLUVIAL ATENENT ALS DIFERENTS USOS POTENCIALS	I	D
4.1 Zonificar l'espai fluvial amb criteris de regulació de l'ús públic i dels usos admesos		
4.2 Incorporar a l'ordenança prevista al Pla d'usos de l'Horta de Lleida indicacions i referències explícites a l'espai fluvial		
4.3 Incorporar els camins de l'espai fluvial en el Pla de camins de l'Horta		
4.4 Establir la figura d'agent cívic de l'espai fluvial		
ORDENAR LA APRÀCTICA D'ACTIVITATS LÚDICO-ESPORTIVES, DE MANERA ESPECIAL A L'ÀMBIT DE LA MITJANA		
4.5 Implicar els diferents agents concernits en la gestió del riu amb una comissió específica		
4.6 Aplicar a la Mitjana regulacions o limitacions a determinats usos lúdico-esportius		
4.7 Promoure noves activitats lúdico-esportives i saludables en el tram urbà del riu		

LÍNIA 5. REFORÇAR LA COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ SOBRE ELS VALORS NATURALS I HISTORICOCULTURALS ASSOCIATS AL RIU

Marqueu les 3 accions que considereu més importants (I) i més difícils (D) d'implementar.		
CREAR UNA IMATGE UNIFICADA DEL RIU I L'ESPAI FLUVIAL	I	D
5.1 Establir una denominació que identifiqui l'espai fluvial de manera inequívoca		
5.2 Dissenyar una imatge gràfica específica que s'utilitzi en tots els canals comunicatius i la senyalització in situ		
REFORMULAR LA INFORMACIÓ EN SUPORT DIGITAL SOBRE EL RIU		
5.3 Revisar l'estructura i actualitzar els continguts de la web del riu Segre		
5.4 Desenvolupar una app interactiva per mòbils i tauletes amb la informació sobre el riu		
ELABORAR O REVISAR MATERIALS COMUNICATIUS ESPECÍFICS SOBRE EL RIU		
5.5 Actualitzar i reeditar els fulletons i tríptics vinculats a l'espai fluvial		
5.6 Establir un sistema d'indicadors per l'espai fluvial orientat, a banda de la gestió, a la comunicació amb la ciutadania		
5.7 Promoure la redacció d'una publicació de referència en forma de llibre centrada en el riu i amb un enfocament multidisciplinar		
REFORÇAR LA SENYALITZACIÓ I ELS RÈTOLS O PLAFONS INFORMATIUS IN SITU		
5.8 Reforçar i homogeneïtzar la senyalització i retolació a l'espai fluvial		
5.9 Incorporar nous plafons explicatius sobre els valors naturals i el patrimoni historicocultural en ubicacions estratègiques		